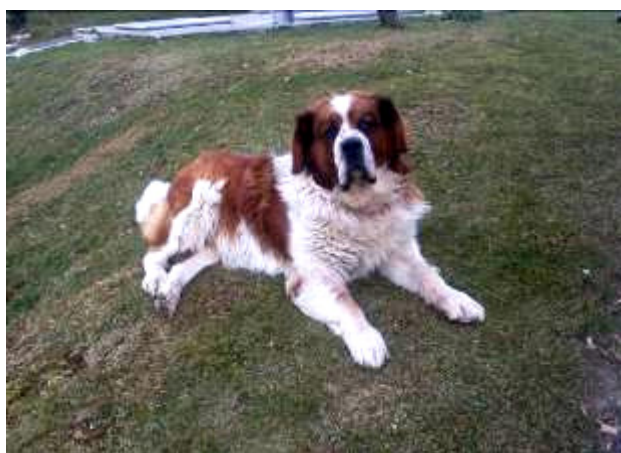

OŠ KOMANDANTA STANETA DRAGATUŠ
DRAGATUŠ 48
8343 DRAGATUŠ

RAZISKOVALNA NALOGA

PSI TERAPEVTI

(Tematsko področje: SOCIOLOGIJA)

Mentorica:

Nataša Podhostnik, prof. slov.

Avtorice:

Nina Bahor, 8.r.

Iva Panjan, 8.r.

Tjaša Šterk, 9.r

Dragatuš, 2009

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorici gdč. Nataši Podhostnik za spodbudo in napotke pri izdelavi raziskovalne naloge.

Prav tako se iskreno zahvaljujemo učiteljici gdč. Tihani Malič za pomoč pri prevajanju povzetka v angleški jezik.

Zahvaljujemo se tudi društvoma Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha ter Domu starejših občanov Črnomelj za izpolnjen intervju.

Nenazadnje pa gre zahvala tudi ravnateljici ge. Julijani Turnšek Heij za organizacijske usluge.

Nina Bahor, Iva Panjan, Tjaša Šterk

POVZETEK

Namen naše naloge je prikazati ljudem, kako lahko psi terapevti pozitivno vplivajo na ljudi (starostnike in bolne otroke). Za ta naslov raziskovalne naloge smo se odločile, ker imamo vse rade živali in bi rade raziskale, kako živali pomagajo starostnikom in bolnim otrokom. Predvsem smo se osredotočile na pse, ki pomagajo ljudem in jim pomagajo pri okrevanju. Podrobneje smo predstavile pse terapevte.

V teoretičnem delu raziskovalne naloge smo s pomočjo zbrane literature predstavile pse terapevte, ki pomagajo starostnikom in bolnim otrokom. Raziskale smo potek njihovega šolanja, zdravega prehranjevanja in način, kako pripomorejo k boljšemu počutju.

Predstavile smo tudi dve najbolj poznani društvi, ki delujeta v Sloveniji, in se ukvarjata s terapijo s pomočjo psov.

Glede na zbrano literaturo, cilje naše naloge in zastavljene hipoteze smo sestavile dva intervjuja. Prvega smo preko e-pošte poslale društvoma Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha, z drugim pa smo se podale na teren, in sicer odnesle smo ga v Dom starejših občanov Črnomelj.

Spoznale smo, da so psi koristni tudi v drugačne namene, ne samo za sprehod, ampak tudi za izboljšanje počutja pri starostnikih in bolnih otrocih.

SUMMARY

The purpose of our assignment is to show the positive effect of the dog therapists on people (older people and ill children). We have chosen this topic since we all love animals and we would like to know more about the effect the animals have on older people and ill children. We have concentrated on dogs that help people in general and help them in the process of their recovery. We have described dog therapists in details.

In the theoretical part we have introduced dog therapists that help older people and ill children. We have done some research in their schooling, healthy diet and the way they make people feel better. We have also introduced two well-known societies in Slovenia that also do some work in dog therapy.

We have written two interviews according to assembled literature, the goal of our assignment and our hypotheses. We have sent the first one via e-mail to Tačke pomagačke and Ambasadorji nasmeha. The second one was given personally to Dom starejših občanov Črnomelj.

We have come to a conclusion that dogs are useful in many more ways not just for walks, but also in better condition of older people and ill children.

KAZALO

ZAHVALA	2
POVZETEK	3
KAZALO	5
1 UVOD	6
1.1 Cilji	7
1.2 Hipoteze	7
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 Psi terapevti.....	9
2.2 Šolanje terapevtov.....	10
2.3 Prehranjevanje psov terapevtov.....	10
2.4 Prednosti terapije s pomočjo psov.....	11
2.5 Kdaj terapija s pomočjo psov ni primerna?.....	13
2.6 »Zdravljenje« s psi terapevti.....	14
2.6.1 Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov »Tačke pomagačke«.....	14
2.6.2 Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov »Ambasadorji nasmeha«.....	16
2.7 Psi terapevti in bolni otroki.....	19
2.8 Psi terapevti in starostniki.....	19
2.9 Ovire pri delu.....	20
3 EKSPERIMENTALNI DEL	21
3.1 Intervju z društvom Ambasadorji nasmeha.....	21
3.2 Intervju z društvom Tačke pomagačke.....	23
3.3 Intervju z Domom starejših občanov Črnomelj.....	25
5 RAZPRAVA	27
6 ZAKLJUČEK	30
7 VIRI IN LITERATURA	31

1 UVOD

Živali so del narave, ki v človeku prebujata in osvetljuje njegovo mehko, sočutno in čustveno plat. Živali čutijo z nami, na prav poseben način poskrbijo za nas in nas nikoli ne pustijo na cedilu. So odlični družabniki in po novejših dognanjih tudi prvovrstni terapevti.

Terapija z živalmi je posebna oblika terapije, pri kateri terapevti s pomočjo živali pomagajo pri ljudeh odpravljati ali vsaj zmanjšati motnje na področju fizičnega, psihičnega ali socialnega dobrega počutja.

Ciljne skupine tovrstnih terapevtov so še posebej otroci, duševno hendikepirani, bolniki in ostareli, ki si jih tudi s pomočjo živali prizadevajo vključiti v njihovo okolje. Živali naj pri tem ne bi nadomeščale človeškega stika, bile naj bi bolj v vlogi soterapevta in nekakšnega katalizatorja. So namreč del narave, ki ima za človeka tudi pozitiven in predvsem zdravilen učinek.

Obstajajo številne znanstvene raziskave in študije, ki so pozitivne učinke terapije, v kateri sodelujejo živali, potrdile. Že samo božanje mehkega živalskega kožuha deluje na človeka izredno sproščajoče. Živali so odlične pri zadovoljevanju človekovih potreb po pozornosti, telesnem stiku, ljubkovanju, saj pri tem ljudi ne ločujejo po duševnih sposobnostih, videzu ali starosti, temveč jih sprejmejo takšne, kot so.

Obiski živali v različnih inštitucijah, kot so na primer vrtci, domovi za ostarele, pediatrične klinike, zavodi, imajo poleg zniževanja krvnega tlaka in srčnega utripa vsesplošni pomirjevalni učinek. Povečajo tudi občutek skupinske pripadnosti, tako da ljudje lažje navezujejo stike z drugimi. Še posebej pomembna in specifična sprememba pa je izboljšanje depresivnega razpoloženja.

Za terapijo z živalmi so primerne skoraj vse živalske vrste – od kužkov, mačk, papig, kuncev, morskih prašičkov, konjev do celo želv, plazilcev in ježkov. Najbolj razširjeni so zaradi svoje zvestobe človeku prav gotovo psi, za katere obstajajo tudi posebne oblike šolanja.¹

¹ http://www.cosmopolitan.si/samo-zate/zdravilna_moc_zivali-344.aspx

1.1 Cilji

Za ta naslov raziskovalne naloge smo se odločile, ker imamo vse rade živali in bi rade raziskale, kako psi terapevti pomagajo starostnikom. Predvsem se bomo osredotočile na pse, ki pomagajo in zdravijo ljudi. Namen naše naloge je prikazati ljudem, kako lahko psi terapevti pozitivno vplivajo na ljudi (starostnike in bolne otroke).

Najprej si bomo zastavile sedem hipotez in na osnovi teh sestavile načrt raziskovanja.

Nekaj literature bomo našle v knjižnici, večino pa jo bomo zbrale tudi preko interneta.

V raziskovalnem delu bomo glede na zbrano literaturo, cilje naše naloge in zastavljene hipoteze sestavile dva intervjuja. Prvega bomo preko e-pošte poslale društvoma Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha, z drugim pa se bomo podale na teren, in sicer odnesle ga bomo v Dom starejših občanov Črnomelj. V tem delu bomo raziskale, če živali vplivajo pozitivno na starostnike in kako starostniki z njimi preživljajo svoj čas.

V diskusiji bomo potrdile ali ovrgle hipoteze in jih analizirale ter povzele bistvene podatke naše raziskovalne naloge.

1.2 Hipoteze

Zastavile smo si naslednje hipoteze:

HIPOTEZA 1:

Psi terapevti pozitivno vplivajo na starostnike in bolne otroke.

HIPOTEZA 2:

Starostnikom in bolnim otrokom psi terapevti pomagajo premagovati osamljenost.

HIPOTEZA 3:

Psi terapevti lahko izboljšajo počutje in zdravje bolnikov in starostnikov.

HIPOTEZA 4:

V Sloveniji je zelo malo društev, ki šolajo pse terapevte.

HIPOTEZA 5:

V tujini je zdravljenje s psi terapevti bolj uveljavljeno kot pri nas.

HIPOTEZA 6:

V domovih za ostarele in pediatričnih bolnišnicah zaposleni niso navdušeni nad obiskom psov terapevtov, ker naj bi prinašali druge bolezni.

HIPOTEZA 7:

Vse vrste psov terapevtov so primerne za zdravljenje starostnikov in bolnikov.

2 TEORETIČNI DEL

V teoretičnem delu raziskovalne naloge bomo s pomočjo zbrane literature predstavile pse terapevte, ki pomagajo starostnikom in bolnim otrokom. Raziskale bomo potek njihovega šolanja, zdravega prehranjevanja in načine, kako pripomorejo k boljšemu počutju. Predstavile bomo tudi dve najbolj poznani društvi, ki delujeta v Sloveniji, in se ukvarjata s terapijo s pomočjo psov.

2.1 Psi terapevti

Največ psov, ki pomagajo starostnikom in obolelim, je izšolanih za pse terapevte. Vendar vsi psi niso primerni za zdravljenje starostnikov in obolelih, saj so lahko okoliščine, v katerih se znajdejo, včasih tudi preveč stresne za njih, zato lahko postanejo agresivni. Da se ne bi to pogosto dogajalo, morajo potencialni psi terapevti opraviti številne teste. Najbolj zaželeni so psi, ki imajo visok higienski standard, visoko toleranco in prilagodljivost na neprijetne izkušnje. Predvsem pa mora biti pes ljubeč družabnik. Strokovnjaki opozarjajo, da je pri psih terapevtih pomemben karakter in ne pasma.²

Najboljši psi terapevti so večinoma tisti, ki že od rojstva slovijo po tem, da so prijazni, družabni ter predvsem zdravi. Terapevtski pes mora biti prilagodljiv na neprijetne izkušnje, saj se lahko pri svojem delu srečuje s številnimi stresnimi situacijami. Pes terapevt mora biti neagresiven, miren, pustiti se mora veliko božati, kar pomeni, da mora nasploh uživati v stiku s človekom.

Strokovnjaki trdijo, da lahko psi terapevti že ob prvem kontaktu s človekom občutijo njegovo razpoloženje. Psi terapevti lahko zaznajo nenadno spremembo sladkorja v krvi, predvidijo epileptični napad ... Ugotovijo lahko tudi, katera oseba potrebuje večjo pozornost, katera je žalostna, pomagajo razbiti monotonost življenja osamljenih ljudi itd. Veliko pomoči nudijo predvsem ostarelim, ki trpijo zaradi raznih bolezni, nizke samopodobe ali osamljenosti. V pomoč so tudi pri odkrivanju bolezni, saj lahko hitro odkrijejo znake obolenj. Včasih jih zaznajo celo prej, kot jih opazijo zdravniki. Ker psi terapevti nudijo ljudem brezpogojno ljubezen, velikokrat v ljudeh znova vzbudijo

² Prirejeno po http://luna.vovk.si/index.php?option=com_content&task=view&id=100

zanimanje za življenje. Mnogi, ki so bili prepričani, da so že izgubili boj z boleznijo, so ob druženju s psi terapevti spoznali, da se je vredno truditi za življenje.

S psi terapevti si pri svojem delu pomagajo predvsem zdravniki, psihologi in socialni delavci, ki opozarjajo, da kljub temu da psi terapevti veliko pripomorejo k izboljšanju zdravja in počutja ljudi, to ni dovolj. Ljudje, predvsem starostniki, morajo kljub terapiji z živalmi, še vedno jemati zdravila, ki jim jih je predpisal zdravnik. Zavedati se morajo, da so psi terapevti le dopolnilo k zdravljenju, ne pa nadomestilo za tablete in podobno. Terapija s psi terapevti je namreč namenjena predvsem sproščanju.³

2.2 Šolanje psov terapevtov

Psi terapevti pomagajo ljudem v različnih javnih zavodih in ustanovah. To so na primer domovi za starejše občane, zapori, bolnišnice ... Preden pa so psi terapevti sposobni za izvajanje terapije, morajo opraviti izpit. Komisija na izpitu presodi tako o primernosti vodnika, kot tudi o primernosti psa za opravljanje terapevtskega dela. Vodnik mora namreč znati svojega psa obvladati v vsaki situaciji, prav tako pa ga mora navaditi na veliko število neznanih ljudi v zaprtem prostoru, ki bi psa rado pobožali in se z njim igrali. Vsi psi tega niso zmožni prenašati, zato lahko reagirajo zelo agresivno. Pes terapevt mora namreč v takšni situaciji še vedno ostati miren ter ubogljiv.

Pri izpitu za psa terapevta ločijo praktični in teoretični del. Teoretični del je namenjen vodnikom, medtem ko praktični del opravijo psi. Komisija preizkusi, kako pes reagira na različna dogajanja, npr. polivanje z vodo, pokrivanje z oblačili ...⁴

2.3 Prehranjevanje psov terapevtov

Če hoče pes terapevt pomagati drugim, mora obvezno biti zdrav. Uspešen terapevtski pes se mora prehranjevati zdravo. Glede prehranjevanja se psi terapevti ne razlikujejo od drugih psov, saj morajo vsi psi v hrani dobiti beljakovine, maščobe, ogljikove hidrate, vlaknine, vitamine in rudninske snovi. Popiti pa morajo tudi ogromne količine vode. V povprečju mora pes popiti od 50 do 70 ml vode na kilogram telesne teže na dan.

³ http://www.soncek.org/Arhiv_viva_november2004.htm

⁴ <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>

Pri hranjenju psa morajo biti pozorni na to, da količino hrane prilagodijo starosti, velikosti, teži in kondiciji psa. Prav tako pa je pomembno, da vedo, koliko se bo pes gibal ter koliko energije bo za to potreboval, saj lahko le takrat točno določijo količino hrane, ki jo pes sme pojesti.

Koliko hrane sme pes zaužiti, je odvisno tudi od njegove starosti. Odraslega psa hranijo le 2-krat dnevno, in sicer zjutraj in zvečer, medtem ko mlajši psi potrebujejo več hrane.⁵

2.4 Prednosti terapije s pomočjo psov⁶

Interakcija med človekom in živaljo lahko omogoči sledeče koristi za starostnike in otroke v različnih inštitucijah:

- **FOKUSIRANJE NAVZVEN** (posameznike pripravimo do tega, da se izrazijo, »gredo ven iz sebe«)

Starostnikom, ki imajo izredno nizko samopodobo, živali lahko pomagajo s tem, da jih osredotočajo na okolico. Namesto, da bi razmišljali in govorili o sebi in svojih problemih, opazujejo in se pogovarjajo z ali o živalih.

- **MEDSEBOJNI ODNOSI** (zveza medsebojnega zaupanja ali občutka povezanosti ali povezovanje)

Živali imajo sposobnost odpiranja kanalov čustveno varne in negrozeče komunikacije med uporabnikom in terapevtom. Pri terapijah živali pomagajo ustvariti čustveno varno ozračje. Če ima terapevt v svoji pisarni žival, »že ne more biti tako slab«. Prisotnost živali odpira poti skozi človekovo prvotno zadržanost. Posebno otroci največkrat projicirajo svoje občutke in izkušnje na žival.

⁵ http://www.canis.si/index.php?main_page=page_2

⁶ <http://www.ambasadorji.org/> (Povzeto po McCulloh, M. 1983. Pet Therapy - An Overview. The Human-Pet Relationship: International Symposium on the 80th Birthday of Nobel Prize Winner Prof. Konrad Lorenz. Vienna: Institute for Interdisciplinary Research on Human-Pet Relationships. 25-31.)

- **SPREJEMANJE** (naklonjeno sprejemanje ali priznavanje)

Živali sprejemajo brez omejitev. Ne zanima jih, kako je oseba videti ali kaj reče. Živalsko sprejemanje je brez obsojanj, ne pozna zamer in je brez zapletov zaradi psiholoških iger, ki so prisotne med ljudmi.

- **RAZVEDRILO**

Najmanj, kar lahko žival prispeva, je, da že samo s svojo prisotnostjo ponudi neko vrsto razvedrila. Tudi ljudje, ki ne marajo živali, uživajo ob gledanju njihovih norčij in reakcij. Še posebej v ustanovah, kjer so ljudje primorani ostati dlje časa, je opaziti, da vsakdo najde nekaj razvedrila ob obisku, ne glede na to, kakšno je.

- **SOCIALIZACIJA** (iskanje ali uživanje družbe drugih)

Raziskave so pokazale, da je ob obisku psov v ustanovah prisotnega več smeha in medsebojne komunikacije med »stanovalci« kot pri drugih terapijah ali razvedrilnih delavnicah. Pri hospitaliziranih bolnikih prisotnost živali vzpodbuja socializacijo. Osebe ugotavlja, da se je s »stanovalci« lažje pogovarjati med in po obisku živali. Sorodniki pogosto pridejo na obisk v času obiska živali in nekateri poudarjajo, da je takrat še posebej prijetno priti.

- **MENTALNA STIMULACIJA**

Do mentalne stimulacije pride zaradi povečane komunikacije z drugimi ljudmi, priklicanih spominov in razvedrila, ki ga prinesejo s seboj živali. Pri depresivnih situacijah prisotnost živali pomaga k izboljššanju atmosfere, povečanju zabave, smeha in igre. Te pozitivne »motnje« lahko pomagajo zmanjševati občutek izoliranosti ali odtujitve.

- **FIZIČNI KONTAKT, DOTIK**

Za nekatere ljudi dotik druge osebe ni sprejemljiv, medtem ko topel, kosmat dotik psa ali mačke je. V bolnišnicah, kjer je večina dotikov bolečih, je dotik živali varen, negrozeč in prijeten. Možnost držanja, objemanja in dotikanja živali je neprecenljive vrednosti.

- **FIZIOLOŠKE PREDNOSTI** (pozitivni učinki na osnovno delovanje telesa)

Veliko ljudi se lahko ob prisotnosti živali sprosti. Testi so pokazali, da so lahko spremembe v znižanju srčnega utripa in krvnega tlaka dramatične.

2.5 Kdaj terapija s pomočjo psov ni primerna?⁷

- Kadar je žival vzrok za rivalstvo in tekmovanje v skupini.
- Kadar nekdo postane posesiven in namerava »posvojiti« žival, ki ga/jo obiskuje.
- Zaradi neprimerne rokovanja, izbire živali ali pomanjkanja nadzora lahko pride do različnih poškodb.
- Ljudje s poškodbo možganov, razvojnimi nepravilnostmi ali senilnostjo lahko dražijo žival, ne da bi se tega zavedali.
- Ljudje z nerealnimi pričakovanji lahko mislijo, da jih žival zavrača. To lahko še poglobi njihovo slabo samopodobo.
- Alergije na živali lahko povzročijo težave z dihanjem, kot npr. astmo.
- Zoonozna obolenja (bolezni, ki se prenašajo z živali na človeka in obratno) se lahko prenašajo, še posebej, če ne upoštevamo varnostnih ukrepov.
- Ljudje z odprtimi ranami ali slabim imunskim sistemom morajo biti skrbno nadzorovani. Sodelovanje je po potrebi omejeno.
- Nekdo se lahko boji določenih živali.
- Nekateri štejejo prisotnost živali v ustanovi za popolnoma neprimerno.
- Nekateri ne marajo živali ali se jih celo bojijo.

⁷ <http://www.ambasadorji.org/> (Povzeto po McCulloh, M. 1983. Pet Therapy - An Overview. The Human-Pet Relationship: International Symposium on the 80th Birthday of Nobel Prize Winner Prof. Konrad Lorenz. Vienna: Institute for Interdisciplinary Research on Human-Pet Relationships. 25-31.)

- Negovalci so lahko alergični na živali.
- Kadar gre za vprašanja hrupa, sanitarnih ukrepov, bolezni ter ostalih okoljevarstvenih skrbi.
- Lahko pride do poškodb zaradi grobega ravnanja s strani druge živali.
- Včasih ni zagotovljeno osnovno dobro počutje živali. To vključuje veterinarsko oskrbo ter dostop do vode in površin za razgibanje.
- Žival ne uživa v obiskih.

2.6 »Zdravljenje« s psi terapevti je v Sloveniji redko

V veliko zahodnoevropskih državah posebej izšolani psi terapevti v spremstvu vodnikov po šolah, bolnišnicah in zavodih obiskujejo otroke, telesno in duševno bolne ter starejše ljudi. Gre za dejavnosti z živalmi, ki posameznikom pomagajo doseči terapevtske cilje, ali druženja, ki pomenijo dobrodošlo motnjo v vsakdanji rutini. Čeprav je žival v sobivanju s človekom izredno pomembna, se pri nas s pozitivnimi učinki sistematičnih in strokovno vodenih terapij z živalmi šele seznanjamo. Njihovo izvajanje je omejeno na ozek krog entuziastov, ki orjejo ledino in svojim terapevtskim psom odpirajo vrata v ustanove, kamor je bil vstop živalim še pred kratkim prepovedan.⁸

2.6.1 Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov »Tačke pomagačke«⁹

Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov želi pomagati otrokom, mladini, starostnikom in osebam s posebnimi potrebami ter vsem, ki se v življenju srečujejo s kakršno koli omejitvijo ali posebno potrebo v življenju. S šolanjem terapevtskih psov, psov pomočnikov in psov vodnikov želijo odgovoriti na marsikatera vprašanja ter tem ljudem dvigniti kakovost in samostojnost v vsakdanjiku.

Projekt izvajajo od leta 2004, v njem pa vsi sodelujejo s svojimi psi prostovoljno. Danes je v društvu 36 terapevtskih parov, sodelavcev s svojimi živalmi.

⁸ <http://www.delo.si/clanek/74661>

⁹ <http://www.ognjena.com/tackepomagačke/>

Člani društva izvajajo po domovih starejših občanov, zavodih, vrtcih in rehabilitacijskem centru Soča v Ljubljani terapije, ki so v svetu že zelo razširjene, v zadnjem času pa tudi pri nas dobro sprejete in vedno bolj prepoznavne.

Omenjenim ljudem je pes v veliko pomoč pri premagovanju fizičnih ovir, pa tudi pri premagovanju stresa in osamljenosti, lajša jim depresivna in druga negativna čustvena stanja ter pomaga pri miselnih in spominskih funkcijah. Psi ne grajajo in se ne posmehujejo ter nikoli ne pokažejo, da nimajo časa. Psi jim lajšajo stanja ter omogočajo napredek v rehabilitaciji. Otroci in starostniki jim zato zaupajo svoje skrbi, se z njimi igrajo in se ob tem sprostitjo. Ob tem si pridobijo večje samospoštovanje in samozaupanje ter razbijejo morebitno vsakodnevno monotonost. Druženje s psi pozitivno vpliva tudi na krvni tlak ter je v veliko pomoč pri delovni terapiji in fizioterapiji.

Za izvajanje projekta skrbijo prostovoljci, kinologi, delovni terapevti, fizioterapevti in vodniki s svojimi šolanimi psi terapevti. Svoje znanje izpopolnjujejo doma in v tujini. Skupaj, poleg medicinsko-terapevtskega znanja, spodbujajo (razvijajo) tudi poglobljen odnos med človekom in psom.

Trdo delo vodnikov in njihovih psov omogoča kakovostno izvajanje terapije. Zanj je potrebna velika (pozitivna) energija in obilica prostega časa.

Prostovoljce, ki so iz raznih krajev Slovenije in so podpisali pristopno izjavo, se spozna z oznakami društva, to je z rozeto z dvema trakovoma, na katerih je ime prostovoljca in ime psa, s katerim opravljajo poslanstvo.

Vsak prostovoljec ima tudi izkaznico s sliko, evidenčno številko in datumom veljavnosti. Izkaznica je poglobljen dokument za identifikacijo prostovoljca in jo je pri svojem delu dolžan nositi na vidnem mestu.

Slika 1: Oznaka društva Tačke pomagačke.¹⁰

¹⁰ <http://www.ambasadorji.org/>

Slika 2: Oprsnica z znakom društva
Tačke pomagačke.¹¹

Tudi psi terapevti so prepoznavni z ličnimi oprsnicami z znakom društva. Obenem to pomeni, da se redno usposabljaajo in da so veterinarsko pregledani, redno, dvakrat letno odpravljeni notranji in zunanji zajedavci in cepljeni proti aktualnim boleznim.

Med božanjem živali se človek umiri in preplavijo ga hormoni sreče. Tačke pomagačke obiskujejo predvsem male bolnike, duševno prizadete in ostarele. Vsem pomagajo razvijati gibalne, zaznavne, miselne, čustvene in socialne zmožnosti. Živali obiskanim, posebej otrokom, takoj na obraz narišejo nasmeh in srečo. Morebitni strah pred štirinožci se skoraj vedno razblini že ob prvem srečanju s psom in njegovim lastnikom. Njihovi kužki npr. pogosto ležijo na prsih malega bolnika, ki dobiva kemoterapijo. Tako jo laže prenaša.

Slika 3: Božanje psa terapevta.¹²

2.6.2 Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov »Ambasadorji nasmeha«¹³

- **Začetki**

Vse se je začelo jeseni 2004, ko so se Katarina Vertin, Petra Štrus in Špela Juršič odločile svojo ljubezen do ljudi in živali razdajati na drugačen način. Že leto prej so začele s svojimi psi preko Društva za zaščito živali Ljubljana obiskovati Zavod za slepo in slabovidno mladino, vendar pa je želja po večji organiziranosti postajala vse močnejša. Tako so se odločile, da ustanovijo organizacijo, ki bi starejšim, osamljenim in invalidnim ljudem ter otrokom nudila popestritev pustega vsakdanjika oz.

¹¹ <http://www.ambasadorji.org/>

¹² <http://www.ambasadorji.org/>

¹³ <http://www.cosmopolitan.si/>

rehabilitacije v različnih ustanovah ali doma - poimenovala so jo "Slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali - Ambasadorji nasmeha". Ime samo najbolje predstavi njihovo poslanstvo - kamorkoli pridejo, želijo vzbuditi nasmeh na obrazu, pa čeprav le za trenutek, saj ga v ozadju večkrat spremlja huda bolečina, žalost, osamljenost ali le dolgočasje.

Prepričane so, da se živali v paru s človekom lahko izkažejo kot odlični pomožni terapevti, ki pomagajo na primer pri zdravljenju depresije, ki pomirjajo hiperaktivne otroke, vnesejo veselje, toplino in razgibanost v domove za ostarele.

Ker smo v Sloveniji na področju uporabe živali v terapevtske namene v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami (skandinavskimi, Avstrijo, Švico, Nemčijo, Romunijo, Poljsko) ali na primer ZDA, Avstralijo, Kanado še na samem začetku, so se dekleta odločila, da bodo s svojimi domačimi ljubljenci – ambasadorji nasmeha, kot jim pravijo – zaorala v ledino.

Terapija z živalmi je v Ameriki trenutno eno od področji, ki beleži največji razvoj, povpraševanje po terapevtskih psih in osebah, ki delajo z njimi, pa v veliki meri presega ponudbo. "Še posebej v času, ko v medčloveških odnosih prevladujeta računalnik in mobilni telefon, pozabljamo, kako dobro dene dotik, pa čeprav pasjega, mačjega ali kunčjega smrčka. Premalo se zavedamo, kakšen potencial predstavljajo naši živalski prijatelji, ko gre za pomoč ali le krajšanje časa ljudem v domovih za ostarele, telesno ali duševno prizadetim in otrokom v vrtcih," poudarja Špela Juršič.

- **Aktivnosti in terapija s pomočjo živali**

Društvo Ambasadorji nasmeha izvajajo »aktivnosti s pomočjo živali« in »terapijo s pomočjo živali«, kar pomeni, da je žival motivacijska sila, ki izboljšuje zdravljenje s pomočjo dobro izšolane osebe.

Slika 4: Pes terapevt na obisku.¹⁴

Aktivnosti s pomočjo živali - AAA

Skupina prostovoljcev s svojimi psi in mačkami enkrat mesečno obišče dom starostnikov ali zavod za prizadete. Obisk poteka v obliki več skupinskih aktivnosti.

Terapija s pomočjo živali – AAT

Pri AAT gre za ciljno usmerjeno pomoč, pri kateri je žival, ki mora ustrezati specifičnim kriterijem, bistven del procesa zdravljenja. AAT je zasnovana tako, da pospešuje izboljšanje človeških fizičnih, socialnih, emocionalnih in/ali kognitivnih funkcij (kognitivne funkcije se nanašajo na mišljenje ter intelektualne sposobnosti). AAT se izvaja na različnih področjih in lahko poteka v skupini ali individualno.

Cilji programov AAT

- **FIZIČNI** (izboljšanje fine motorike, izboljšanje upravljanja invalidskega vozička, izboljšanje ravnotežja pri stoji)
- **MENTALNI** (povečanje medsebojne komunikacije med člani skupin, povečanje pozornosti (npr. pozorno poslušanje, vztrajanje pri nalogi ...), razvoj sprostitvenih in razvedrilnih spretnosti, izboljšanje samopodobe, zmanjševanje strahu, zaskrbljenosti, zmanjševanje osamljenosti)
- **IZOBRAŽEVALNI** (povečanje besednega zaklada, pomoč pri dolgo- in kratko-ročnem spominu, izboljšanje poznavanja pojmov, kot so velikost, barva itd.)
- **MOTIVACIJSKI** (izboljšanje pripravljenosti za sodelovanje v skupinskih aktivnostih, izboljšanje medsebojne interakcije, izboljšanje interakcije z osebjem, povečanje vadbe)

¹⁴ <http://www.ambasadorji.org/>

2.7 Psi terapevti in bolni otroci

Na otroke terapija s psom zelo pozitivno vpliva, ker imajo pretanjen občutek za duševne stiske in telesno trpljenje ljudi. Psi človeka sprejmejo takšnega kot je, ne delajo razlik, ne obsojajo in ne kritizirajo. Zanje je dovolj, če jim gospodar namenja osnovno pozornost. Zaradi teh lastnosti psom zaupajo odgovorne naloge. Od nedavnega jim zaupajo tudi pri odkrivanju nekaterih bolezni. Pes otroku s fizičnimi težavami pomaga izboljšati motoriko, zmanjša zakrčenost mišic, zniža krvni tlak in izboljša ravnotežje. Spodbuja pogovor in zmanjšuje socialno izolacijo. Izboljšuje razpoloženje, zbuja občutek varnosti in zmanjšuje živčnost. Spodbuja pozitivne oblike vedenja (smeh, igro), zmanjšuje nasilno vedenje in krepi empatijo ter skrb za drugega.¹⁵

Terapevt mora izbrati primernega psa glede na otrokovo počutje, njegovo osebnost in težave, kajti drugače terapija ne more biti uspešna. Pomembno je, da je pes fizično zdrav. Pes je lahko agresiven ali prestrašen in zato ni tako zanesljiv za vsako situacijo. Pes mora biti dobro zdresiran. Lahko se zgodi, da otrok psu stopi na rep. Pes, ki je primeren za to terapijo, bo samo zacvilil in se bo umaknil, pes, ki pa je agresiven, bi lahko tudi ugriznil. Zato je zelo pomembno, da so terapevti pozorni pri izbiri.¹⁶

2.8 Psi terapevti in starostniki

Pse terapevte pogosto uporabljajo v domovih starejših občanov. Člani ŠKD Celeia iz Celja se s svojimi psi udeležujejo "kinoloških uric" v domu starejših občanov v Velenju že od leta 2003.¹⁷

Skupina terapevtskih parov Kinološkega društva Maribor zaenkrat prostovoljno obiskuje dva domova za ostarele v Mariboru – dvakrat mesečno obiskujejo Sončni dom in enkrat mesečno Dom starejših občanov na Teznu. V Sončnem domu obiskujejo dva varovana oddelka, na Teznu pa obiskujejo mešano skupino. Delujejo v skupini ali pa individualno.¹⁸

Društvo Tačke pomagačke je leta 2008 organiziralo v domu starejših občanov na Vrhniki dvodnevno delavnico, z namenom, da bi razširjali znanje in delo s področja terapije s pomočjo psov.¹⁹

¹⁵ http://www.njena.si/dom/hisni_ljubljencki/psi_zavohajo_bolezni/menu_id_78.html

¹⁶ http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/nika/1042216336

¹⁷ <http://skd-celeia.mojforum.si/skd-celeia-post-594.html>

¹⁸ <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>

¹⁹ <http://www.tackepomagacke.com/AktualenDogodek08.pdf>

Terapije s psi vključujejo gibalne in skupinske vaje. Pri gibalnih gre za različne aktivnosti, ki krepijo motorične sposobnosti starostnikov, skupinskih vajah pa gre za negovanje njihovih potreb – za druženje, pogovor in sprostitev v družbi prijaznih živali. Te terapije starostnikom pomagajo izboljšati spomin. Pri bolnikih, ki okrevajo po kapi, pa terapije predvsem pomagajo pri ponovnem zagonu njihovih gibalnih funkcij. Pse božajo, z njimi hodijo in se družijo. Ljudje se psom zelo razveselijo, saj smo ljudje danes precej odtujeni, sploh pa starejšim se zdi, da so odrinjeni stran. Psi pa vedno veselo sprejmejo. Takšne terapije na starostnike delujejo zelo pomirjujoče in odganjajo njihovo osamljenost. Ko jih božajo po dlaki in se pogovarjajo z njihovimi skrbniki, jih živali poslušajo. Vse to jih spominja na mladost, ko so tudi sami skrbeli za kakšno žival. Po srečanju ostanejo veseli in prijetno razpoloženi. Vse to nam dokazuje, da so takšne terapije zelo uspešne.²⁰

Pri starejših ljudeh z možganskimi okvarami in motnjami spomina, na primer pri bolnikih z demenco ali Alzheimerjevo boleznijo, pa lahko ponavljajoče se vaje s »kosmatimi terapevti« izboljšajo kratkoročni spomin. Terapija s pomočjo psa pomaga tudi pri psihičnih težavah, kot so depresija, shizofrenija, čustvene blokade. Bližina psom se je izkazala za pozitivno tudi pri bolnikih z epilepsijo, sladkorno in Parkinsonovo boleznijo ter rakom.²¹

2.9 Ovire pri delu

Pri delu jih ovira predvsem denar. Te terapije so namreč drage. Tudi usposabljanje terapevtskih parov je drago, dejavnost pa je zaenkrat še prostovoljna. Pripravniki in bodoči terapevti obiskujejo bolnike brezplačno, na lastne stroške. Tudi domovi zaenkrat še nimajo sredstev, s katerimi bi pripomogli k hitri uveljavitvi te vrste terapije. V Sloveniji te terapije še niso uveljavljene, interes po teh terapijah pa je vedno večji. Zato si to delo res zasluži prodor med profesionalizirane dejavnosti.²²

²⁰ <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>

²¹ http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/nika/1042216336

²² <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>

3 EKSPERIMENTALNI DEL

V eksperimentalnem delu raziskovalne naloge smo uporabile naslednje metode:

- raziskovalni pogovor,
- terensko delo.

Nekaj literature smo našle v knjižnici, večino pa smo je zbrale tudi preko interneta.

Glede na zbrano literaturo, cilje naše naloge in zastavljene hipoteze smo sestavile dva intervjuja. Prvega smo preko e-pošte poslale društvoma Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha, z drugim pa smo se podale na teren, in sicer odnesle smo ga v Dom starejših občanov Črnomelj.

3.1 Intervju z društvom Ambasadorji nasmeha

Eno izmed društev v Sloveniji, ki se ukvarja s psi terapevti, se imenuje Ambasadorji nasmeha. Da bi o psih terapevtih in seveda o društvu izvedele več, smo izdelale intervju in ga poslale na e-mail: nasmeh@ambasadorji.org. na vprašanja nam je odgovorila ga. Katarina Vertin.

1. Ali je v Sloveniji zdravljenje s pomočjo psov terapevtov enako razširjeno in uveljavljeno kot v tujini?

Katarina Vertin: »Ne, tu je še zelo v povojih, naše društvo predstavlja prvo organizirano obliko šolanja in tudi izvajanja terapije s pomočjo živali po vzoru avstrijskega modela Tiere als Therapie, kjer pa je ta dopolnilna terapija in se zdravljenje mogoča že na recept.«

2. Ali so za terapevtsko zdravljenje primerne vse pasme psov? Ali vsi psi terapevti pozitivno vplivajo na bolnike oz. paciente?

Katarina Vertin: »Pasma psa ni pomembna! Pomemben je karakter psa, ki mora biti stabilen, neagresiven in neplašljiv, ter pomemben je odnos vodnika in njegovega psa. Vodnik mora psa dobro poznati in ga pravilno in varno voditi na terapijah ter pravočasno preprečiti situacije, ki bi psu povzročale stres.

Do sedaj še nismo naleteli na negativen odziv pri uporabnikih terapije, vendar ta terapija ni primerna za ljudi, ki si stika z živaljo ne želijo.«

3. Kako poteka učenje oziroma kako pse naučite pravnega »zdravljenja«?

Katarina Vertin: »To ni zdravljenje, to je dopolnilna terapija, ki spada na področje delovne terapije, logopedije, fizioterapije in podobnih strok. Pes sam po sebi v ljudeh sproža pozitivne občutke in tudi pozitivne fiziološke pojave, kot so znižan pritisk, utrip itd. Vodnik in pes se za takšno delo usposabljata kaki dve leti, gre pa za to, da se vodnik spozna z različnimi bolezenskimi stanji uporabnikov terapije, pes pa z nenavadnimi situacijami zvoki itd., ki jih v običajnem življenju ne bi srečeval. Na kakšen način pa vodnik in pes sodelujeta, je odvisno od uporabnika, ciljev terapije, terapevta učitelja ali zdravnika, ki pri terapiji sodeluje in tudi postavlja cilje ter meri učinke.«

4. Na kakšen način psi terapevti pomagajo pri zdravljenju?

Katarina Vertin: »Ker je to dopolnilna terapija, na primer fizioterapiji, ljudje v igri s psom nezavedno opravljajo vaje, ki jim izboljšujejo na primer gibljivost roke (če je to cilj terapije), se sprostijo, umirijo, razveselijo in zraven opravljajo vaje za razgibavanje roke. Pes in vodnik tako delujeta kot pozitivna motivacija ali pospešek pri drugače suhoparnih vajah in terapijah.«

5. Katere so posledice enkratnega oz. večkratnega obiska psov terapevtov v domih za ostarele in v pediatričnih klinikah?

Katarina Vertin: »Enkratni obisk le popestri vsakdan. Večkratni obiski pa izboljšujejo ozračje, ljudje pričakujejo obiske, se za njih pripravljajo, med seboj se več pogovarjajo, včasih posebej pripravijo za nas tudi kak program itd.«

6. Kako reagirajo bolniki in starostniki po vašem obisku s psi terapevti?

Katarina Vertin: »Naš slogan, ki ga doživimo vsakič: nasmeh je prvo, kar dobimo, ko vstopimo v ustanovo, in zadnje, kar ostane, ko jo zapustimo.«

7. Ali lahko psi terapevti popolnoma ozdravijo bolezen ali jo lahko samo izboljšajo?

Katarina Vertin: »Kot sem omenila, je terapija dopolnilna. O ozdravitvi same bolezni je težko govoriti, verjamem, da človek ozdravi vedno sam, vse terapije, tablete, operacije in obiski pa človeku pomagajo, da s pozitivnim mišljenjem svojo bolezen premaga. Poudarila bi, da so mogoče izmed vseh živih bitij, ki jih človek sreča med svojim okrevanjem, živali oz. psi čista pozitivna energija, ki pridejo neobremenjeni z

vsakdanom, tako kot njihovi vodniki, in tudi zato živali dosegajo tako pozitivne občutke v uporabnikih.«

8. Ali se zdravnikom in upravnikom domov za ostarele in bolnišnic zdi način zdravljenja primeren? Kako reagirajo na pse terapevte?

Katarina Vertin: »Delujemo tam, kamor smo povabljeni, kar pomeni, da odgovorni uslužbenci in delavci, ki sodelujejo z nami, vedo, koliko terapija prinese in nas seveda z veseljem pričakujejo.«

3.2 Intervju z društvom Tačke pomagačke

Drugo izmed društev v Sloveniji, ki se ukvarja s psi terapevti, se imenuje Tačke pomagačke. Da bi o psih terapevtih in seveda o društvu izvedele več, smo izdelale intervju in ga poslale na e-mail: info@tackepomagacke.com. Na vprašanja nam je odgovorila predsednica strokovnega odbora ga. Branka Hobič.

1. Ali je v Sloveniji zdravljenje s pomočjo psov terapevtov enako razširjeno in uveljavljeno kot v tujini?

Branka Hobič: »Ne, se šele dobro uveljavlja. Tačke pomagačke delujejo že 6 let in se povezujejo s tujino.«

2. Ali so za terapevtsko zdravljenje primerne vse pasme psov? Ali vsi psi terapevti pozitivno vplivajo na bolnike oz. paciente?

Branka: »Za terapijo in aktivnosti s pomočjo psov niso primerne vse pasme psov, posebno ne prevelike (npr. bernardinec), take, ki se slinijo (bernardinec ...). Primerni so srednje veliki psi in mali družni psi. Ni potrebno, da imajo rodovnik, lahko so tudi mešančki, le, da so vodljivi, poslušni, znajo nekaj trikcev, urejeni, čisti, negovani, zdravi, da niso bojzljivčki, da niso agresivni ...«

3. Kako poteka učenje oziroma kako pse naučite pravičnega »zdravljenja«?

Branka: »V našem društvu imamo delavnice za terapevtske pare (vodnik in pes) in delavnice za strokovno osebje institucij (delovne terapevtke, fizioterapevti, socialni delavci, psihiatri).«

4. Na kakšen način psi terapevti pomagajo pri zdravljenju?

Branka: »V domove za ostarele in v bolnišnice najprej prinesemo košček narave. Nadalje pes terapevt pomaga pri gibalno oviranih ljudeh (različne invalidnosti), pri pomanjkanju samopodobe pri otrocih, pri vključevanju v družbo, pri onkoloških bolnikih (ko teče kemoterapija, pes leži na postelji pri otroku, on ga pa ta čas boža in sploh pozabi, da je v bolnišnici), pri motnjah hranjenja (pogovarjamo se o hrani, ki jo lahko poje pes, mimogrede pa se vsi vključijo v pogovor o hrani).

Pri starostnikih pomaga pes pri obujanju spomina, pri gibih rok, prstov (ki jih včasih starejši zanemarjajo, sploh ne gibajo z njimi), pri hoji (poškodbe glave, po kapi ...).«

5. Katere so posledice enkratnega oz. večkratnega obiska psov terapevtov v domih za ostarele in v pediatričnih klinikah?

Branka: »Ob enkratnem obisku si želijo še stika s psom, ob večkratnem, ki ga tudi zabeležimo in evalviramo, pa so učinki zelo pozitivni in tudi vidni. Enkraten obisk pomeni druženje in aktivnost s pomočjo psa, večkratni obisk, ki je ciljno naravnani (z ozirom na poškodbo pri starostniku ali otroku), pa pomeni, da izvajamo terapijo. Torej vse ni terapija!«

6. Kako reagirajo bolniki in starostniki po vašem obisku s psi terapevti?

Branka: »Veliko se pogovarjajo, obujajo spomine, rišejo nam risbice ...«

7. Ali lahko psi terapevti popolnoma ozdravijo bolezen ali jo lahko samo izboljšajo?

Branka: »Psi terapevti ne morejo ozdraviti bolezni, so le medij, so le pomoč, vmesni člen med slabim počutjem in dobrim počutjem ter napredovanjem.«

8. Ali se zdravnikom in upravnikom domov za ostarele in bolnišnic zdi način zdravljenja primeren? Kako reagirajo na pse terapevte?

Branka: »Večini, ki se srečajo s tem načinom pomoči, se ta oblika zdi zelo pozitivna. Je pa potrebno še veliko postoriti, da bodo vsi razumeli, da pes ni za na verigo, temveč da je naš prijatelj, sopotnik, pomočnik. Zato se v našem društvu trudimo, da bi že mlade vzgajali, da bi porušili ovire med institucijami, ki niso naklonjene novitetam v načinu zdravljenja.«

3.3 Intervju z Domom starejših občanov Črnomelj

V naši bližini deluje dom za starejše občane, zato smo se odločile, da bomo raziskale, koliko znajo o terapiji s pomočjo psov terapevtov. Povprašale smo jih, kaj menijo o tej vrsti terapije, če jo bodo kdaj poskušali izvesti tudi v njihovem domu, ali imajo starostniki željo, da bi se družili s psi in če so že dobili ponudbo kakšnega društva, s katerim bi sodelovali pri terapiji s pomočjo psov. Na vprašanja nam je odgovarjala Valerija Lekič Poljšak, namestnica direktorja in vodja službe zdravstvene nege in oskrbe.

1. Ali ste že slišali za terapijo s pomočjo psov? Če ste, kaj menite o njej?

Valerija Lekič Poljšak: »Ja, o tem sem že veliko slišala. Moje osebno mnenje je, da takšna vrsta terapije lahko pomaga ljudem.«

2. Ali ste kdaj razmišljali o tem, da bi uvedli terapijo s pomočjo psov?

Valerija: »Da, ravno pred enim mesecem, ko me je poklicala gospa iz Novega mesta, ki ima doma pse in jih želi izšolati za pse terapevte.«

3. Ali dovolite, da imajo starostniki v domu kakšno žival, recimo psa?

Valerija Lekič Poljšak: »Na žalost, ne. Zato ker so v Sloveniji strogi predpisi, ki prepovedujejo živali v uradnih ustanovah. Se pa okoli našega doma potika veliko potepuških mačk in psov, s katerimi se naši starostniki spoprijateljijo in jih hranijo.«

4. Menite, da lahko psi terapevti res pomagajo pri zdravljenju?

Valerija Lekič Poljšak: »Moje mnenje je, da lahko psi terapevti res pomagajo, vendar z njihovim delom nimam osebnih izkušenj. Vodje drugih domov, na katerih to vrsto terapije izvajajo, pa so mi povedali, da je ta vrsta terapije zelo uspešna.«

5. So starostniki kdaj izrazili željo, da bi v domu imeli pse?

Valerija Lekič Poljšak: »Zaenkrat ne.«

6. Ali so starostniki v domu osamljeni? Če so, s čim jih poskušate razvedriti?

Valerija Lekič Poljšak: »Za njih pripravimo razne dejavnosti, obiščejo nas mladi osnovnošolci s svojimi pevskimi zbori, razne skupine, učenci glasbene šole, ki nas razveselijo s svojimi glasbenimi in plesnimi programi, nad katerimi so starostniki navdušeni. Ko pa na urniku nimamo takšnih prireditev, igrajo razne igre, kot so šah, monopoli, človek ne jezi se, organiziramo pletenje in kvačkanje, enkrat na leto pa organiziramo tudi srečanje vseh domov starostnikov Dolenjske, praznujejo rojstne dneve, državne in verske praznike ...«

7. Ali ste že dobili kakšno ponudbo društev, ki se ukvarjajo s terapijo s pomočjo psov, da bi vas obiskali v domu?

Valerija Lekič Poljšak: »Ne, te priložnosti še nismo dobili, upamo pa, da bomo kdaj imeli priložnost za izvajanje te vrste terapije s pomočjo psov terapevtov.«

Ga. Valerija Lekič Poljšak je zelo zainteresirana za vpeljavo psov terapevtov v DSO Črnomelj. Od mnogih kolegov po Sloveniji je slišala le pozitivne informacije o terapiji s pomočjo psov. Vendar pa je v Sloveniji ta dejavnost razmeroma v povojih, zato je to dolgoročni projekt. Veliko je ovir, ki ne dopuščajo vpeljavo te terapije, kot so higienski standardi, zakonodaja, finance, osebje itd.

Zagotovile smo ji, da ji bomo poslale našo raziskovalno nalogo, da se bo lahko podrobneje seznanila s pozitivnimi učinki, ki jih prinaša ta vrsta terapije, in z obema najbolj znanima društvoma v Sloveniji, kjer so strokovnjaki na tem področju. Morda bo ravno naša raziskovalna naloga tista, ki bo zaorala ledino in na osnovi katere bodo vpeljali v naš dom za starostnike terapijo s pomočjo psov, o kateri lahko izrečemo le pozitivne stvari. Upamo, da bodo tudi naši dedki in babice kmalu dobili ta dragoceni dar.

4 RAZPRAVA

Predvidevale smo, da psi terapevti pozitivno vplivajo na starostnike in bolne otroke. Našo hipotezo »Psi terapevti pozitivno vplivajo na starostnike in bolne otroke.« lahko potrdimo, saj smo v intervjuju z društvoma Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha, dobile njihovo potrditev na našo hipotezo. Povedali so nam, da do sedaj še niso naleteli na negativen odziv pri uporabnikih terapije, vendar ta terapija ni primerna za ljudi, ki si stika z živaljo ne želijo. V intervjuju z društvom Tačke pomagačke pa smo tudi izvedeli, da lahko pes pomaga pri obujanju spomina, pri gibih rok in sklepov (ki jih starejši včasih zanemarijo) ter pri hoji. Ob obisku psov terapevtov se starejši ljudje več pogovarjajo in družijo, otroci pa rišejo risbice in se ob tem zabavajo. Med brskanjem po internetu smo našle tudi na izjave strokovnjakov, ki potrjujejo pozitiven vpliv psov terapevtov. Čeprav s to terapijo nismo imele osebnega stika, menimo in smo prepričane, da psi lahko veliko pripomorejo k izboljšanju počutja in boleznim starostnikov in bolnih otrok.

Glede na našo drugo hipotezo smo ugotovljale, ali »Psi terapevti lahko pomagajo premagovati osamljenost starostnikom in bolnim otrokom«. Tudi ta hipoteza se je izkazala za pravilno. Obe društvi sta med izvajanjem terapije s pomočjo psov opazili, da so bili starostniki in bolni otroci po terapiji bolj odprti, družabni in nič več osamljeni. Povedali so, da lahko enkratni obisk le popestri vsakdan, medtem, ko pa »večkratni obiski izboljšujejo ozračje, ljudje pričakujejo obiske, se za njih pripravljajo, med seboj se več pogovarjajo, včasih posebej pripravijo za nas tudi kakšen program«. Tudi zdravniki priporočajo druženje s psom, saj lahko psi terapevti v starostnikih in bolnih otrocih med druženjem vzbudijo občutek, da imajo ob sebi prijatelja, ki jim pomaga prebijati pusto vsakdanjost in se ob njem počutijo varni. Psi terapevti lahko tudi ugotovijo, katera oseba potrebuje večjo pozornost, katera je žalostna, pomagajo razbiti monotonost življenja osamljenih ljudi in dvigniti samopodobo starostnikov in bolnih otrokom. Bolni otroci in starostniki se v njihovi družbi ne počutijo osamljene. Tudi me menimo, da so psi terapevti najboljši način za premagovanje osamljenosti.

V naši tretji hipotezi, ki se glasi »Psi terapevti lahko izboljšajo počutje in zdravje bolnikov in starostnikov«, je bilo naše mnenje ponovno pravilno. Psi terapevti ne

morejo ozdraviti bolezni, so le v pomoč za izboljšanje počutja. V intervjuju so nam povedali, da je ta terapija samo dopolnilna, saj ne more popolnoma ozdraviti bolezni, temveč jo lahko samo izboljša in jim pomaga, da lažje premagajo svojo bolezen. Med terapijo se pes in bolnik povežeta in si zaupata. Veliko ljudi se lahko ob prisotnosti živali sprosti. Testi so pokazali, da so lahko spremembe v znižanju srčnega utripa in krvnega tlaka dramatične. Naše mnenje je, da psi terapevti izboljšajo počutje, dvomimo pa o popolni ozdravitvi bolezni, saj se človek ne more ozdraviti samo s psi., ampak potrebuje tudi druge vrste pomoči.

Tudi našo četrto hipotezo »V Sloveniji je zelo malo društev, ki šolajo pse terapevte.«, lahko potrdimo, saj takšnih društev v Sloveniji skorajda ni. Dve najbolj dejavni takšni društvi sta Tačke pomagačke in Ambasadorji nasmeha, s katerima smo tudi naredili intervju. Dejavnih je tudi nekaj kinoloških društev, ki terapije izvajajo v bližnjih domovih starejših občanov in bolnišnicah. Vendar pa ima zelo malo domov dovolj sredstev za izvajanje terapije s pomočjo psov, saj je takšna vrsta terapije pri nas zaenkrat še zelo draga. Ker se takšna vrsta terapije pri nas še vedno opravlja prostovoljno in zato pripravniki in bodoči terapevti obiskujejo bolnike brezplačno, se zelo malo lastnikov psov odloči, da opravijo šolanje za psa terapevta. Menimo, da se bo v prihodnjih letih število društev povečalo, saj je interes po teh terapijah vedno večji.

Našo peto hipotezo »V tujini je zdravljenje s psi terapevti bolj uveljavljeno kot pri nas.« lahko potrdimo z izjavo društev, ki pravita, da se v Sloveniji terapija šele dobro uveljavlja. Društvo Tačke pomagačke deluje že šest let in se uspešno povezuje s tujimi društvi. Društvo Ambasadorji nasmeha pa že ima prvo organizirano obliko šolanja in tudi izvajanja terapije s pomočjo živali. Njihov vzor je avstrijsko društvo Tiere als Therapie. Ker pri nas terapija še ni tako uveljavljena in spada med prostovoljno delo, je dražja kot v tujini. Zato se večina tistih, ki se hočejo zdraviti s pomočjo te terapije, odpravi v tujino. Menimo, da se bo sčasoma tudi pri nas ta vrsta terapije bolj uveljavila, saj je zanimanje zanjo vse večje. Predvidevamo, da bo takrat terapija cenejša in ne bo več spadala med prostovoljno delo.

Ovrgle smo hipotezo 6 »V domovih za ostarele in pediatričnih bolnišnicah zaposleni niso navdušeni nad obiskom psov terapevtov, ker naj bi prinašali druge bolezni.« V DSO Črnomelj so nam povedali, da pri njih živali oz. psi sicer niso dovoljeni, ne bi pa

imeli nič proti obiskom psov terapevtov. Starostnikom in bolnim otrokom živali niso dovoljene zaradi strogih predpisov, ki prepovedujejo živali v uradnih ustanovah. V intervjuju z društvom Tačke pomagačke smo izvedele, da se večini, ki se srečajo s tem načinom pomoči, ta oblika zdi zelo pozitivna. Dvomimo, da psi terapevti prinašajo bolezní, saj morajo dvakrat letno opraviti pregled, psi terapevti pa lahko postanejo le tisti psi, ki so zdravi, torej je za njihovo higieno ustrezno poskrbljeno.

Tudi zadnjo, sedmo hipotezo »Vse vrste psov terapevtov so primerne za zdravljenje starostnikov in bolnikov.« smo ovrgle. Obe društvi sta nam povedali, da so za pse terapevte primerni le psi, ki niso preveliki (npr. bernardinec), takšni, ki se ne preveč radi slinijo in ki niso agresivni. Najbolj primerni so srednje veliki in mali psi, za katere ni pomembno, da imajo rodovnik. Vendar pa je pri izbiri psov za šolanje potrebno gledati na njihov karakter, saj morajo biti vodljivi, poslušni, urejeni, negovani, ne smejo biti bojzljivi, predvsem pa je pomembno, da so zdravi. Pomemben je tudi odnos med vodnikom in njegovim psom, saj mora vodnik psa dobro poznati, da lahko pravočasno prepreči situacije, ki bi psu utegnile povzročiti stres. Menimo, da je skoraj vsakega psa možno izšolati za psa terapevta, potrebni sta samo volja in potrpežljivost.

6 ZAKLJUČEK

Zadovoljne smo z izbrano temo (Psi terapevti), saj smo se ob brskanju za podatki veliko novega naučile, spoznale smo stvari, za katere prej še nikoli nismo slišale ter se ob tem zelo zabavale. Delo smo si pravično razdelile na tri dele, ki smo ga opravile v šoli, nekaj pa tudi doma. Ob vsem tem nam je pomagala, svetovala in nas podpirala naša mentorica profesorica slovenščine Nataša Podhostnik.

Stvari, ki smo jih spoznale ob raziskovanju, so nam povečale splošno razgledanost in jih zlahka ne bomo pozabile.

Ugotovile smo, da psi vodiči niso edini psi, ki pomagajo starostnikom in bolnim otrokom. Veliko število psov je namreč izšolanih za pse terapevte, pri katerih ni pomembna pasma, ampak njihov karakter.

Zdravljenje s pomočjo psov terapevtov je pri nas še vedno prostovoljno in neplačano delo, medtem ko je v tujini že uveljavljeno in spada med običajen poklic.

Upamo, da bo naša raziskovalna naloga ljudem razširila znanje o delu psov terapevtov in jih navdušila za to terapijo. To bi namreč pomenilo, da bi se terapija s pomočjo psov terapevtov pri nas bolj uveljavila.

Naše mnenje je, da je terapija s psi terapevti zelo koristna in bi ji morali posvečati več pozornosti, ker si to res zasluži.

Naše želje za vnaprej so, da bi se učenci OŠ Dragatuš in ostali, ki ste prebrali našo raziskovalno nalogo, malo pozanimali in bi izpopolnili svoje dosedanje znanje o psih terapevtih in njihovem načinu zdravljenja.

Upamo, da je naš namen naloge (prikazati pomoč psov terapevtov) uspel.

7 VIRI IN LITERATURA

1. http://luna.vovk.si/index.php?option=com_content&task=view&id=100
2. <http://skd-celeia.mojforum.si/skd-celeia-post-594.html><http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>
3. <http://www.ambasadorji.org/>
4. <http://www.ambasadorji.org/> (Povzeto po McCulloh, M. 1983. Pet Therapy - An Overview. The Human-Pet Relationship: International Symposium on the 80th Birthday of Nobel Prize Winner Prof. Konrad Lorenz. Vienna: Institute for Interdisciplinary Research on Human-Pet Relationships. 25-31.)
5. http://www.canis.si/index.php?main_page=page_2
6. http://www.cosmopolitan.si/samo-zate/zdravilna_moc_zivali-344.aspx
7. http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/nika/1042216336
8. http://www.njena.si/dom/hisni_ljubljenski/psi_zavohajo_bolezni/menu_id_78.html
9. <http://www.ognjena.com/tackepomagacke/>
10. <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>
11. <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>
12. <http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=727>
13. http://www.soncek.org/Arhiv_viva_november2004.htm
14. <http://www.tackepomagacke.com/AktualenDogodek08.pdf>
15. http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/nika/1042216336
16. Gina Spadafori: Psi za telebane. Ljubljana: Pasadena, 1997.